SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 1. julija 2008 *

V združenih zadevah C-341/06 P in C-342/06 P,

zaradi dveh pritožb na podlagi člena 56 Statuta Sodišča, vloženih 4. avgusta 2006,

Chronopost SA, s sedežem v Issy-les-Moulineaux (Francija), ki jo zastopa D. Berlin, odvetnik (C-341/06 P),

La Poste, s sedežem v Parizu (Francija), ki jo zastopa H. Lehman, odvetnik (C-342/06 P),

tožeči stranki,

druge stranke v postopku so

Union française de l'express (UFEX), s sedežem v Roissy-en-France (Francija),

* Jezik postopka: francoščina.

DHL Express (France) SAS, nekdanja DHL International SA, s sedežem v Roissy-en-France,

Federal express international (France) SNC, s sedežem v Gennevilliersu (Francija),

CRIE SA, v sodni likvidaciji, s sedežem v Asnièresu (Francija),

ki jih zastopata E. Morgan de Rivery in J. Derenne, odvetnika,

tožeče stranke v postopku na prvi stopnji,

Komisija Evropskih skupnosti, ki jo zastopa C. Giolito, zastopnik, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožena stranka v postopku na prvi stopnji,

Francoska republika, ki jo zastopata G. de Bergues in F. Million, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

intervenientka na prvi stopnji,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, G. Arestis in U. Lõhmus, predsedniki senatov, P. Kūris, E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský (poročevalec), E. Levits in A. Ó Caoimh, sodniki,

generalna pravobranilka: E. Sharpston,
sodni tajnik: R. Grass,

na podlagi pisnega postopka,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 6. decembra 2007

izreka naslednjo

Sodbo

1 Chronopost SA (v nadaljevanju: družba Chronopost) (C-341/06 P) in La Poste (C-342/06 P) s pritožbama predlagata razveljavitev sodbe Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 7. junija 2006 v zadevi UFEX in drugi proti Komisiji (T-613/97, ZOdl., str. II-1531, v nadaljevanju: izpodbijana sodba).

2 Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo razglasilo delno ničnost Odločbe Komisije 98/365/ES z dne 1. oktobra 1997 v zvezi z domnevno državno pomočjo Francoske republike družbi SFMI-Chronopost (UL 1998, L 164, str. 37, v nadaljevanju: sporna odločba).

Dejansko stanje

3 Dejansko stanje iz postopka o glavni stvari je v točkah od 2 do 18 izpodbijane sodbe predstavljeno tako:

„2 Francoska družba La Poste (v nadaljevanju: družba La Poste), ki v okviru zakonskega monopola izvaja storitve s področja splošne dostave, je bila do konca leta 1990 del francoske uprave. Od 1. januarja 1991 deluje v skladu z določbami zakona 90-568 z dne 2. julija 1990 o organizaciji javnih poštnih in telekomunikacijskih storitev (*JORF* z dne 8. julija 1990, str. 8069, v nadaljevanju: zakon 90-568) kot pravna oseba javnega prava. Na podlagi tega zakona je pooblaščena za izvajanje določenih dejavnosti proste konkurence, med drugim dejavnosti hitre dostave.

3 Société française de messagerie internationale (v nadaljevanju: družba SFMI) je družba zasebnega prava, ki je od konca leta 1985 pooblaščena za opravljanje storitev hitre dostave francoske družbe La Poste. Ob ustanovitvi je kapital družbe znašal 10 milijonov francoskih frankov (FRF) (približno 1.524.490 EUR), od katerih je imela 66 % družba Sofipost, finančna družba v stoodstotni lasti družbe La Poste, 34 % pa družba TAT Express, hčerinska družba letalske družbe Transport aérien transrégional (v nadaljevanju: družba TAT).

4 Podrobnosti uporabe in izvajanja storitve hitre dostave, ki jih je družba SFMI opremila z oznako EMS/Chronopost, so bile določene v [n]avodilu [m]

inistrstva za pošto in telekomunikacije z dne 19. avgusta 1986. V skladu z njim naj bi družba La Poste družbi SFMI nudila logistično in komercialno podporo. Pogodbena razmerja med družbo La Poste in družbo SFMI so bila določena z dogovori, od katerih je bil prvi sklenjen leta 1986.

5 Leta 1992 se je struktura dejavnosti na področju storitev hitre dostave družbe SFMI spremenila. Družbi Sofipost in TAT sta ustanovili novo družbo Chronopost, v kateri sta imeli še naprej 66 % in 34 % delnic. Družba Chronopost, ki je imela vse do 1. januarja 1995 izključni dostop do omrežja družbe La Poste, se je osredotočila na domačo storitev hitre dostave. Družbo SFMI je kupila družba GD Express Worldwide France, hčerinska družba skupnega mednarodnega podjetja, ki ga sestavljajo avstralska družba TNT in pošte petih držav, koncentracija pa je bila odobrena z Odločbo Komisije z dne 2. decembra 1991 (zadeva IV/M.102 – TNT proti Canada Post, DBP Postdienst, La Poste, PTT Poste in Sweden Post) (UL C 322, str. 19). Družba SFMI je obdržala mednarodne dejavnosti hitre dostave, pri čemer je družbo Chronopost vključila kot pooblaščenko in izvajalko storitve prevoza mednarodnih pošiljk v Franciji (v nadaljevanju: družba SFMI-Chronopost).

6 Syndicat français de l'express international (v nadaljevanju: združenje SFEI) […] je v skladu s francoskim pravom strokovno združenje, v katerem so skoraj vse družbe, ki ponujajo storitve hitre dostave, konkurenčne družbi SFMI-Chronopost.

7 Združenje SFEI je 21. decembra 1990 pri Komisiji [Evropskih skupnosti] vložilo pritožbo, v kateri je med drugim uveljavljalo, da naj bi bila logistična in komercialna podpora, ki jo je družba La Poste nudila družbi SFMI, državna pomoč v smislu člena 92 Pogodbe ES (po spremembi postal člen 87 ES). V pritožbi je kot glavni očitek navedlo, da plačilo, ki ga je družba SFMI plačala družbi La Poste za to podporo, ne ustreza običajnim tržnim razmeram. Razlika med tržno ceno za opravljanje tovrstnih storitev in ceno, ki jo je plačala družba SFMI, je državna pomoč. Za presojo pomoči v obdobju med letoma 1986 in 1989 je k pritožbi priložilo ekonomsko študijo, ki jo je po naročilu združenja SFEI izdelala svetovalna družba Braxton [v nadaljevanju: svetovalna družba Braxton].

8 Komisija je v dopisu z dne 10. marca 1992 združenju SFEI sporočila, da je bil v zvezi z njegovo pritožbo uveden postopek. Združenje SFEI in druga podjetja so 16. maja 1992 pri Sodišču vložila tožbo za razglasitev ničnosti te odločitve. Potem ko je Komisija z odločbo z dne 9. julija 1992 sklenila umakniti svojo odločbo z dne 10. marca 1992, je Sodišče postopek ustavilo (sklep Sodišča z dne 18. novembra 1992, SFEI in drugi proti Komisiji, C-222/92, neobjavljen v ZOdl.).

9 Francoska republika je z dopisom z dne 21. januarja 1993, telefaksom z dne 3. maja 1993 in dopisom z dne 18. junija 1993 Komisiji na njeno prošnjo posredovala informacije.

10 Združenje SFEI in druga podjetja so 16. junija 1993 proti družbam SFMI, Chronopost, La Poste in drugim vložila tožbo pri Tribunal de commerce Paris ([g]ospodarsko sodišče v Parizu). Tej tožbi je bila priložena druga študija [svetovalne družbe Braxton], v kateri so bili podatki iz prve študije posodobljeni in obdobje ocene pomoči podaljšano do konca leta 1991. Tribunal de commerce Paris je s sodbo z dne 5. januarja 1994 Sodišču predložilo več vprašanj za predhodno odločanje glede razlage členov 92 in 93 Pogodbe ES (postal člen 88 ES), od katerih se je eno nanašalo na pojem državne pomoči v okoliščinah obravnavane zadeve. Francoska vlada je kot prilogo k svojim izjavam z dne 10. maja 1994 Sodišču predložila ekonomsko študijo družbe Ernst & Young. Sodišče je s sodbo z dne 11. julija 1996 v zadevi SFEI in drugi (C-39/94, Recueil str. I-3547, v nadaljevanju: sodba SFEI) odločilo: ‚[l]ogistična in komercialna podpora, ki jo javno podjetje nudi svojim zasebnopravnim hčerinskim družbam, ki izvajajo dejavnosti proste konkurence, lahko pomeni državno pomoč v smislu člena 92, če je plačilo, prejeto kot protidajatev, nižje od tistega, ki bi se zahtevalo v običajnih tržnih razmerah‘ (točka 62).

11 Francoska vlada je bila medtem z dopisom Komisije z dne 20. marca 1996 obveščena o uvedbi postopka na podlagi člena 93(2) Pogodbe ES. Komisiji je o tem 30. maja 1996 posredovala svoja stališča.

[…]

13 Združenje SFEI je v odgovor na to obvestilo Komisiji 17. avgusta 1996 posredovalo stališča, ki jim je priložilo novo ekonomsko študijo svetovalne družbe Bain & Co. Poleg tega je združenje SFEI svojo pritožbo razširilo na nova dejstva, zlasti na uporabo blagovne znamke družbe La Poste, na privilegiran dostop do oddajanja Radia France, na carinske in davčne olajšave in na naložbe družbe La Poste v ploščadi za pakete.

14 Komisija je Francoski republiki posredovala stališča združenja SFEI septembra 1996. Francoska republika je Komisiji poslala odgovor na dopis, ki mu je bila priložena ekonomska študija svetovalne družbe Deloitte Touche Tohmatsu (v nadaljevanju: poročilo Deloitte).

[…]

18 Komisija je 1. oktobra 1997 izdala [sporno] odločbo […]“.

Sporna odločba

4 Iz točk od 19 do 23 izpodbijane sodbe izhaja, da:

„19 V [sporni] odločbi je Komisija navedla, da je treba razlikovati med dvema vrstama ukrepov. Prva vrsta ukrepov na eni strani vsebuje logistično podporo: družbi SFMI-Chronopost so bile na razpolago dane infrastrukture družbe La Poste za sprejem, sortiranje, prevoz in raznašanje njenih pošiljk, in na drugi strani komercialno podporo: dostop družbe SFMI-Chronopost do stalnih strank družbe La Poste in prispevek poslovne vrednosti družbe La poste družbi SFMI-

Chronopost. Drugo vrsto sestavljajo posebni ukrepi, kot so privilegiran dostop do Radia France ter carinski in davčni privilegiji.

20 Komisija je menila, da gre za vprašanje, ‚ali so [bili] pogoji poslovanja med družbo La Poste in družbo SFMI-Chronopost primerljivi s pogoji enakovrednega posla med zasebnopravno matično družbo, ki bi bila brez težav v monopolnem položaju (v primeru, če bi imela izključne pravice) in njeno hčerinsko družbo'. Po mnenju Komisije ne gre za finančno korist, če se notranje cene menjave blaga in storitev med dvema podjetjema iz iste skupine ‚izračunavajo na podlagi celotnih stroškov (to je skupnih stroškov in donosa na kapital)'.

21 Komisija navaja, da plačila, ki jih je v prvih dveh poslovnih letih izvršila družba SFMI-Chronopost, ne krijejo skupnih stroškov, pač pa stroške glavnega sedeža in regionalnih direkcij. Prvič, zato ni neobičajno, da plačila, izvršena s strani novega podjetja, namreč družbe SFMI-Chronopost, v začetni fazi krijejo le variabilne stroške. Drugič, Francoska republika je po mnenju Komisije lahko dokazala, da je plačilo družbe SFMI-Chronopost od leta 1988 krilo vse stroške družbe La Poste in poleg tega prispevalo k donosu na kapital. Komisija je nato izračunala, da je interna stopnja donosnosti investicij družbe La Poste kot delničarja računsko mnogo višja od donosa na kapitala podjetja v letu 1986, to je običajna stopnja donosnosti, ki bi jo pod enakimi pogoji zahteval zasebni investitor. Iz tega po mnenju Komisije izhaja, da je družba La Poste svoji hčerinski družbi logistično in komercialno podporo nudila v običajnih tržnih razmerah, kar torej ni državna pomoč.

22 Komisija v zvezi z drugo vrsto ukrepov, med katere spadajo različni posebni ukrepi, ocenjuje, da družba SFMI-Chronopost ni imela ugodnosti pri carinjenju, kolkovini, dohodninah in plačilnih rokih. Komisija meni, da je uporaba vozil družbe La Poste kot reklamnih medijev sestavni del običajne komercialne

podpore, ki jo matična družba nudi hčerinski, in da tudi pri oglaševalskih ukrepih pri Radiu France družba SFMI-Chronopost ni uživala prednostne obravnave. Komisija zatrjuje tudi, da ji je uspelo dokazati, da obveznosti, ki jih je družba La Poste prevzela v skladu z odločbo Komisije z dne 2. decembra 1991 o odobritvi skupnega podjetja, niso državne pomoči.

23 Komisija v členu 1 [sporne] odločbe ugotavlja naslednje:

‚[L]ogistična in komercialna podpora, ki jo je francoska družba La Poste dajala svoji hčerinski družbi, preostali finančni posli med obema podjetjema, odnos med družbo SFMI-Chronopost in Radiem France, carinski režim za družbo La Poste in družbo SFMI-Chronopost, ureditev, ki velja za družbo La Poste glede davka na plače in kolkovine, ter njene naložbe v ploščadi za pakete niso državna pomoč v korist družbe SFMI-Chronopost.'"

Prvi postopek pred Sodiščem prve stopnje

5 Združenje SFEI, ki je postalo Union française de l'express (združenje UFEX), in tri družbe, ki so članice tega združenja, DHL international SA, Federal express international (France) SNC in CRIE SA (v nadaljevanju: združenje UFEX in drugi) so s tožbo, ki so jo 30. decembra 1997 vložili v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje, predlagali razglasitev ničnosti sporne odločbe. Družba Chronopost, družba La Poste in Francoska republika so intervenirale v podporo Komisije.

6 V podporo tožbi se združenje UFEX in drugi sklicujejo na štiri tožbene razloge, in sicer na kršitev pravice do obrambe, zlasti pravice do vpogleda v spis, na nezadostno obrazložitev, na nepravilno ugotovljeno dejansko stanje in očitno napako v presoji ter na napačno razlago pojma državna pomoč.

7 Četrti tožbeni razlog je sestavljen iz dveh delov, v skladu s katerima naj bi Komisija pojem državna pomoč razlagala napačno, ker, prvič, pri oceni plačila za podporo družbe La Poste družbi SFMI-Chronopost ni upoštevala običajnih tržnih razmer in ker je, drugič, iz pojma izvzela različne ukrepe v korist družbe SFMI-Chronopost.

8 Sodišče prve stopnje je o tej tožbi odločilo s sodbo z dne 14. decembra 2000 v zadevi UFEX in drugi proti Komisiji (T-613/97, Recueil, str. II-4055).

Sodba UFEX in drugi proti Komisiji

9 Sodišče prve stopnje je v zgoraj navedeni sodbi Ufex in drugi proti Komisiji odločilo, da je bil prvi del četrtega tožbenega razloga utemeljen.

10 Sodišče prve stopnje je v točki 79 navedene sodbe odločilo:

„79 Člen 1 [sporne] odločbe je treba zato v delu, v katerem je ugotovljeno, da logistična in komercialna podpora družbe La Poste njeni hčerinski družbi SFMI-Chronopost nista državna pomoč v korist družbe SFMI-Chronopost, razglasiti za ničnega, ne da bi bilo treba preučiti drugi del tega tožbenega razloga ali druge tožbene razloge v delu, v katerem se nanašajo na logistično in komercialno podporo družbe La Poste njeni hčerinski družbi SFMI-Chronopost. Zlasti ni treba preučiti drugega tožbenega razloga, s katerim tožeče stranke v bistvu zatrjujejo, da obrazložitev [sporne] odločbe v zvezi z logistično in komercialno podporo ni zadostna.“

11 Sodišče je torej v nadaljnjih točkah zgoraj navedene sodbe Ufex in drugi proti Komisiji preučilo le prvi tožbeni razlog v zvezi z zatrjevano kršitvijo pravic do obrambe združenja UFEX in drugih in trditve v okviru tretjega tožbenega razloga v zvezi z nepravilno ugotovljenim dejanskim stanjem in očitno napako v presoji, ki niso neločljivo povezane s trditvami, preučenimi v okviru četrtega tožbenega razloga. V obeh primerih so bili očitki združenja UFEX in drugih zavrnjeni.

12 Sodišče prve stopnje je zato člen 1 sporne odločbe razglasilo za ničnega le v delu, v katerem je ugotovljeno, da logistična in komercialna podpora družbe La Poste njeni hčerinski družbi SFMI Chronopost nista državna pomoč v korist zadnjenavedene.

Pritožba zoper sodbo Ufex in drugi proti Komisiji

13 Družba Chronopost, družba La Poste in Francoska republika so z vlogami, ki so v sodno tajništvo Sodišča prispele 19. oziroma 23. februarja 2001, na podlagi člena 56 Poslovnika Sodišča vložile pritožbi zoper zgoraj navedeno sodbo Ufex in drugi proti Komisiji. Ti pritožbi sta bili združeni.

14 Sodišče je s sodbo z dne 3. julija 2003 v združenih zadevah Chronopost in drugi proti Ufex in drugim (C-83/01 P, C-93/01 P in C-94/01 P, Recueil, str. I-6993) ugotovilo, da je prvi pritožbeni razlog v zvezi s kršitvijo člena 92(1) Pogodbe, ki izhaja iz nepravilne razlage pojma „običajne tržne razmere“, utemeljen.

15 Iz točk od 32 do 41 zgoraj navedene sodbe Chronopost in drugi izhaja, da:

„32 […] je Sodišče prve stopnje v točki 75 sodbe [Ufex in drugi proti Komisiji] navedlo, da bi Komisija morala preučiti najmanj to, ali je storitev, ki jo je družba prejela od družbe La Poste, primerljiva s tisto, ki bi jo zahtevala zasebna finančna družba oziroma skupina podjetij brez monopolnega položaja.

33 V tej presoji, v kateri je spregledano, da se podjetje, kot je družba La Poste, nahaja v popolnoma drugem položaju kot zasebno podjetje, ki opravlja dejavnost v običajnih tržnih razmerah, je pravo napačno uporabljeno.

34 Družba La Poste je namreč pooblaščena za izvajanje storitve splošnega gospodarskega pomena v smislu člena 90(2) Pogodbe ES [postal člen 86(2) ES] (glej sodbo Sodišča z dne 19. maja 1993 v zadevi Corbeau, C-320/91, Recueil str. I-2533, točka 15). To storitev v bistvu sestavlja obveznost, da se zagotovi zbiranje, prevoz in raznašanje poštnih pošiljk v dobro vseh uporabnikov na celotnem ozemlju zadevne države članice po enakih cenah in podobni kakovosti.

35 Družba La Poste je za to potrebovala oziroma pridobila pomembno infrastrukturo in sredstva (t. i. poštno omrežje), ki so ji omogočili, da je osnovne poštne storitve opravljala za vse uporabnike, skupaj s tistimi v redko naseljenih območjih, v katerih cena ne pokrije stroškov zadevne storitve.

36 Zaradi posebnosti storitve, katere opravljanje mora omrežje družbe La Poste omogočati, se za postavitev in vzdrževanje tega omrežja ne more uporabiti zgolj komercialni pristop. Kot je bilo navedeno v točki 22 te sodbe, so združenje UFEX in drugi zatrjevali, da omrežje, ki ga je družba SFMI-Chronopost lahko uporabljala, povsem očitno ni bilo na trgu. Tega omrežja zato nikoli ne bi zgradilo zasebno podjetje.

37 Poleg tega je logistična in komercialna podpora neločljivo povezana z omrežjem družbe La Poste, ta podpora zagotavlja delovanje omrežja družbe La Poste, ki mu na trgu ni enakega.

38 Ker v teh okoliščinah položaja družbe La Poste ni mogoče primerjati s položajem zasebne skupine podjetij brez monopolnega položaja, je treba zato nujne hipotetične ‚običajne tržne razmere' ugotoviti z razpoložljivimi objektivnimi in dokazljivimi dejavniki.

39 V obravnavani zadevi bi bili taki objektivni in dokazljivi dejavniki lahko izdatki družbe La Poste za logistično in komercialno podporo njeni hčerinski družbi.

40 Na osnovi tega je lahko državna pomoč v korist družbe SFMI-Chronopost izključena, če se na eni strani ugotovi, da zahtevana protidajatev v skladu z dogovorom obsega vse variabilne dodatne stroške, ki so nastali z zagotavljanjem logistične in komercialne podpore, primeren prispevek k fiksnim stroškom, ki so nastali z uporabo javnega poštnega omrežja, in primerno nadomestilo za lastni kapital, če je bil uporabljen za konkurenčno dejavnost družbe SFMI-Chronopost, in če na drugi strani ne obstaja povod za domnevo, da so bili zadevni dejavniki podcenjeni oziroma določeni samovoljno.

41 Ob upoštevanju zgoraj navedenega je Sodišče prve stopnje, ker je člen 92(1) Pogodbe razlagalo tako, da Komisija ni mogla presoditi obstoja državne pomoči v korist družbe SFMI-Chronopost s tem, da se je sklicevala na stroške, ki jih je imela družba La Poste, ampak bi morala preučiti, ali je bila storitev, ki jo je družba prejela od družbe La Poste, primerljiva s tisto, ki bi jo zahtevala zasebna finančna družba oziroma skupina podjetij, ki nima monopolnega položaja in izvaja dolgoročnejšo globalno ali sektorsko politiko, napačno uporabilo pravo."

16 Sodišče je zato po tem, ko je ugotovilo, da drugih pritožbenih razlogov ni treba preučiti in da o sporu ni bilo mogoče odločiti, razveljavilo zgoraj navedeno sodbo Ufex in drugi proti Komisiji in vrnilo zadevo v novo odločanje Sodišču prve stopnje.

Drugi postopek pred Sodiščem prve stopnje in izpodbijana sodba

17 Zadeva je bila dodeljena četrtemu razširjenemu senatu Sodišča prve stopnje. Ker se je sestava senatov Sodišča prve stopnje na podlagi sklepa Sodišča prve stopnje z dne 13. septembra 2004 (UL C 251, str. 12) spremenila, je bil sodnik poročevalec razporejen v tretji razširjeni senat, kateremu je bila posledično dodeljena tudi obravnavana zadeva (točka 37 izpodbijane sodbe).

18 Ustni postopek je bil končan 23. avgusta 2005 in nato – po njegovem ponovnem odprtju – 19. decembra 2005.

19 Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo odločilo o predlogih strank, ki so ostali predloženi po vrnitvi zadeve v novo odločanje.

20 Sodišče prve stopnje je v točki 49 izpodbijane sodbe najprej navedlo, da združenje UFEX in drugi v bistvenem vztrajajo pri drugem, tretjem in četrtem navedenem tožbenem razlogu, ki so privedli do zgoraj navedene sodbe Ufex in drugi proti Komisiji, to je pri tožbenih razlogih nezadostne obrazložitve, nepravilne ugotovitve dejanskega stanja in očitne napake v presoji plačila, danega družbi La Poste za njeno podporo, ter napačne razlage pojma državna pomoč.

21 Sodišče prve stopnje je v točki 51 izpodbijane sodbe, potem ko je navedlo, da je bilo treba najprej preizkusiti tožbeni razlog, s katerim je očitana kršitev obveznosti obrazložitve, dodalo, da „[p]rekrivajoči se tožbeni razlogi, s katerimi se uveljavljajo nepravilna ugotovitev dejanskega stanja in očitna napaka v presoji ter napačna razlaga pojma državna pomoč, bodo obravnavani skupaj“.

22 Sodišče prve stopnje je po tem, ko je v točkah od 63 do 71 izpodbijane sodbe opozorilo na vsebino sodne prakse na področju obrazložitve, v točkah od 77 do 95 iste sodbe sprejelo prvi tožbeni razlog, ker na podlagi obrazložitev sporne odločbe ni bilo mogoče oceniti variabilnih dodatnih stroškov, ki so nastali z zagotavljanjem logistične in komercialne podpore, niti primernega prispevka k fiksnim stroškom, ki so nastali z uporabo javnega poštnega omrežja, niti primernega nadomestila za lastni kapital, niti pokritja stroškov na splošno.

23 Sodišče prve stopnje je poleg tega v točkah od 96 do 100 izpodbijane sodbe navedlo okoliščine, ki v obravnavani zadevi utemeljujejo podrobnejšo obrazložitev sporne odločbe.

24 V točki 101 navedene sodbe je ugotovilo, „[…] da je treba [sporno] odločbo zaradi nezadostne obrazložitve razglasiti za nično v delu, v katerem je ugotovljeno, da logistična in komercialna podpora družbe La Poste družbi SFMI-Chronopost ni državna pomoč.“

25 Sodišče prve stopnje je nato preučilo tožbeni razlog, s katerim se očita napačna razlaga pojma državna pomoč.

26 Prvič, v točki 102 izpodbijane sodbe je ocenilo, da ob upoštevanju pomanjkljive obrazložitve ni moglo preizkusiti navedb, s katerimi uveljavljajo, da naj družba SFMI-Chronopost ne bi pokrila stroškov, da naj bi Komisija določene vidike podcenjevala oziroma upoštevala samovoljno, da naj bi bile bilance v prilogi 4 k poročilu Delo-

itte napačne in interna stopnja donosa neobičajno visoka ter navedb v zvezi z razlogi rentabilnosti družbe SFMI-Chronopost.

27 Drugič, Sodišče prve stopnje je v točkah od 162 do 171 izpodbijane sodbe zavrnilo vse trditve združenja UFEX in drugih razen trditve, da je prenos strank službe Postadex ukrep, ki se razlikuje od logistične in komercialne podpore ter torej tudi od državne pomoči.

28 Sodišče prve stopnje je v zvezi z zadnjenavedenim presodilo, da je Komisija napačno uporabila pravo, ko je domnevala, da ta prenos ni državna pomoč, ker se ni prispevala denarna vrednost.

29 Sodišče prve stopnje je zato z izpodbijano sodbo:

– sporno odločbo razglasilo za nično v delu, v katerem je ugotovljeno, da niti logistična in komercialna podpora družbe La Poste njeni hčerinski družbi SFMI-Chronopost niti prenos službe Postadex nista državna pomoč v korist družbe SFMI-Chronopost;

– Komisiji naložilo plačilo lastnih stroškov in 75 % stroškov združenja UFEX in drugih, z izjemo stroškov intervencije pred Sodiščem prve stopnje in Sodiščem;

– združenju UFEX in drugi naložilo preostanek lastnih stroškov, nastalih v postopku pred Sodiščem prve stopnje in Sodiščem;

– družbi Chronopost SA, družbi La Poste in Francoski republiki naložilo njihove stroške, nastale v postopku pred Sodiščem prve stopnje in Sodiščem.

Postopek pred Sodiščem v obravnavani pritožbi

30 V pritožbi družba Chronopost predlaga, naj Sodišče:

– izpodbijano sodbo razveljavi v delu, v katerem sporno odločbo razglaša za nično;

– z novim odločanjem o preostalem delu izpodbijane sodbe brez sojenja dokončno odloči o sporu;

– zavrne predlog za razglasitev ničnosti sporne odločbe in

– združenju UFEX in drugim naloži plačilo njihovih stroškov.

31 V pritožbi družba La Poste predlaga, naj Sodišče:

– izpodbijano sodbo razveljavi v delu, v katerem sporno odločbo razglaša za nično;

– združenju UFEX in drugim naloži plačilo stroškov družbe La Poste, nastalih v postopku pred Sodiščem prve stopnje in Sodiščem.

32 Združenje UFEX in drugi predlagajo, naj Sodišče:

– pritožbi zavrne in

– družbama Chronopost in La Poste naloži plačilo stroškov.

33 Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 18. aprila 2007 zadevi združil za pisni postopek in izdajo sodbe.

Pritožbi

34 Družbi Chronopost in La Poste, tožeči stranki v obravnavanih pritožbah, v bistvu navajata štiri pritožbene razloge, in sicer:

– kršitev postopka zaradi nezakonite sestave Sodišča prve stopnje, ki je izdalo izpodbijano sodbo;

– kršitev postopka, ker je Sodišče prve stopnje vsebinsko odločilo o nedopustnem tožbenem razlogu;

– Sodišče prve stopnje je napačno uporabilo pravo pri presoji obveznosti obrazložitve sporne odločbe v delu, ki se nanaša na logistično in komercialno podporo družbe La Poste družbi SFMI-Chronopost, in

– Sodišče prve stopnje je napačno uporabilo pravo pri presoji pojma državna pomoč v zvezi s prenosom strank službe Postadex.

Prvi pritožbeni razlog: kršitev postopka zaradi nezakonite sestave Sodišča prve stopnje, ki je izdalo izpodbijano sodbo

Trditve strank

35 Družbi Chronopost in La Poste zatrjujeta, da je bila izpodbijana sodba razglašena po končanju nezakonitega postopka, ko je bil sodnik poročevalec v sestavi, ki je izdala to sodbo, predsednik in sodnik poročevalec v sestavi, ki je izdala zgoraj navedeno sodbo Ufex in drugi proti Komisiji.

36 Temeljno načelo pravice do poštenega sojenja, določeno v členu 6 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane 4. novembra 1950 v Rimu (v nadaljevanju: EKČP), v skladu s katerim se zahteva odločanje pred neodvisnim in nepristranskim sodiščem, torej pomeni, da ne sme biti nobenega dvoma o nepristranskosti sestave, ki obravnava pritožbo, po razveljavitvi zgoraj navedene sodbe Ufex in drugi zaradi prisotnosti sodnika, ki je to zadevo obravnaval kot sodnik poročevalec v sestavi, ki je izdala razveljavljeno sodbo. Zato naj bi šlo za kršitev člena 6 EU.

37 Združenje UFEX in drugi prvič zatrjujejo, da je ta tožbeni razlog nedopusten. Družbi Chronopost in La Poste bi lahko – ker sta bila sestava, ki je izdala izpodbijano sodbo, in sodnik poročevalec znana že pred ustnim postopkom pred Sodiščem prve stopnje – svoje dvome o nepristranskosti sestave navedli med tem ustnim postopkom. Če bi se tej možnosti odpovedali, bi bili njuni tožbeni razlogi torej novi in zato nedopustni, kot je to Sodišče odločilo v sodbi z dne 9. septembra 1999 v zadevi Petrides proti Komisiji (C-64/98 P, Recueil, str. I-5187).

38 Združenje UFEX in drugi, drugič, zatrjujejo, da ta tožbeni razlog ni utemeljen. Sestava, ki je izdala izpodbijano sodbo, naj bi bila v bistvu v skladu z določbami člena 118 Poslovnika Sodišča prve stopnje, ki ureja to sestavo, ki ji je Sodišče vrnilo zadevo v novo odločanje po razveljavitvi prve sodbe.

39 Te določbe naj ne bi določale dodelitve drugi sestavi, kar bi bilo v vsakem primer nemogoče, če je bila prva sodba izdana na občni seji. Na tem področju ni mogoče nasprotovati nobeni ustavni tradiciji, skupni državam članicam. Kolegialnost naj bi nevtralizirala nevarnost pristranskosti člana sestave.

40 V zvezi s pristopom Evropskega sodišča za človekove pravice k vprašanju nepristranskosti sodišč je treba navesti, da v obravnavani zadevi ni bilo mogoče ugotoviti nobenega subjektivnega ali objektivnega dejavnika pristranskosti. Nasprotno, gre za dobro delovanja sodnega organa, da se tako zapletena zadeva, kot je ta v obravnavani zadevi, zaupa istemu sodniku poročevalcu, ki jo je obravnaval in je o njej odločal pred vrnitvijo v novo odločanje.

41 Družbi Chronopost in La Poste v repliki ugovarjata nedopustnosti, ki se očita njunemu tožbenemu razlogu. Združenje UFEX in drugi se namreč nikakor ne bi mogli sklicevati na to, da gre za nov tožbeni razlog kršitve načela, ki je temeljno, in ki naj bi bil zato vprašanje javnega reda, kateremu se naj ne bi bilo mogoče odpovedati.

42 Dalje se naj na tak tožbeni razlog ne bi bilo mogoče sklicevati pred razglasitvijo sodbe Sodišča prve stopnje. Poleg tega naj tak tožbeni razlog ne bi spadal med procesna vprašanja, o katerih je Sodišče prve stopnje pristojno odločati na podlagi člena 111 svojega poslovnika. Še več, navedeni poslovnik naj ne bi zajemal določb o ugovarjanju sodelovanja določenega sodnika. Ker naj bi bil navedeni tožbeni razlog naveden v tožbi pred Sodiščem, naj ne bi šlo za nov tožbeni razlog, naveden „med postopkom" v smislu člena 42(2) Poslovnika Sodišča.

43 Združenje UFEX in drugi v svoji dupliki zatrjujejo, da je trditev, navedena v repliki, v skladu s katero naj bi bila kršitev temeljnega načela vprašanje javnega reda, nov in zato nedopusten tožbeni razlog. Poleg tega naj bi bil postopek, naveden v členu 42(2) Poslovnika Sodišča, postopek, ki se je začel pred Sodiščem prve stopnje in nadaljeval pred Sodiščem v okviru pritožbe.

Presoja Sodišča

44 Pravica do poštenega sojenja, kot izhaja zlasti iz člena 6(1) EKČP, je tako temeljna pravica, ki jo Evropska unija spoštuje kot splošno načelo na podlagi člena 6(2) EU (sodba z dne 26. junija 2007 v zadevi Ordre des barreaux francophones et germanophone in drugi, C-305/05, ZOdl., str. I-5305, točka 29).

45 Pravica do poštenega sojenja pomeni, da ima vsakdo pravico, da ga pravično in javno ter v razumnem roku zasliši neodvisno in nepristransko z zakonom ustanovljeno sodišče. Tako pravico ima v zvezi s pravnim sredstvom zoper odločbo Komisije (glej v tem smislu sodbo z dne 17. decembra 1998 v zadevi Baustahlgewebe proti Komisiji, C-185/95 P, Recueil, str. I-8417, točka 21).

46 Jamstvo za dostop do neodvisnega in nepristranskega sodišča in zlasti tisto, ki opredeljuje pojem in sestavo sodišča, je temelj pravice do poštenega sojenja. Ta pravica pomeni, da imajo vsa sodišča obveznost preveriti, ali s svojo sestavo predstavljajo tako neodvisno in nepristransko sodišče, kadar se to izpodbija na podlagi, ki naj ne bi bila očitno nebistvena. Ta preveritev je potrebna za zaupanje, ki ga morajo sodišča demokratične družbe uživati pri posameznikih (glej v tem smislu sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice z dne 23. aprila 1996 v zadevi Remli proti Franciji, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-II, str. 574, točka 48). V tem smislu je tak nadzor bistvena postopkovna zahteva, ki jo je treba spoštovati na podlagi javnega reda.

47 Iz tega izhaja, da mora Sodišče, če se v okviru pritožbe to izpodbija na podlagi, ki kot v obravnavani zadevi ni očitno nebistvena, preveriti zakonitost sestave Sodišče prve stopnje, ki je izdala izpodbijano sodbo.

48 Z drugimi besedami, pritožbeni razlog nezakonitosti sestave Sodišče prve stopnje, kot je ta, ki je bil predložen Sodišču, je treba šteti za pritožbeni razlog javnega reda, ki ga je treba preveriti po uradni dolžnosti (glej v zvezi s preverjanjem po uradni dolžnosti zlasti sodbo z dne 2. aprila 1998 v zadevi Komisija proti Sytraval in Brink's France, C-367/95 P, Recueil, str. I-1719, točka 67).

49 Obravnavanje takega pritožbenega razloga je mogoče v katerikoli fazi postopka (glej v tem smislu sodbo z dne 20. februarja 1997 v zadevi Komisija proti Daffix, C-166/95 P, Recueil, str. I-983, točka 25).

50 V teh okoliščinah se na dejstvo, da Komisija, glavna stranka v postopku na prvi stopnji, pred Sodiščem prve stopnje ni uveljavljala nezakonitosti, na katero se sklicujeta družbi Chronopost in La Poste v utemeljitev svojega pritožbenega razloga pred Sodiščem, in da je zato zadevne osebe, intervenientke na prvi stopnji, v nobenem primeru ne morejo več dopustno uveljavljati v okviru svoje pritožbe, ni mogoče učinkovito sklicevati pri nasprotovanju temu, da bi Sodišče obravnavalo tak pritožbeni razlog.

51 V zvezi s tem iz Sodišču predloženih dokumentov iz spisa izhaja in ni izpodbojno, da so bile naloge sodnika poročevalca v sestavi, ki je izdala izpodbijano sodbo, zaupane enemu od njenih članov, ki je bil hkrati predsednik in sodnik poročevalec v sestavi, ki je izdala zgoraj navedeno sodbo Ufex in drugi proti Komisiji.

52 Vendar ni bilo ugotovljeno, da naj Sodišče prve stopnje, s tem da je tako imenovalo sodnika poročevalca, ne bi spoštovalo zahteve o nepristranskosti, ki zavezuje njegove člane, niti da naj bi kršilo temeljno pravico do poštenega sojenja.

53 Prvič, ugotoviti je treba, da dejstvo, da so bile sodniku, prisotnemu v dveh zaporednih sestavah, zaupane naloge sodnika poročevalca, samo po sebi ne vpliva na presojo v zvezi s spoštovanjem zahteve po nepristranskosti, ker se navedene naloge izvajajo v kolegijski sestavi.

54 Drugič, v zvezi z zahtevo po nepristranskosti obstajata dva vidika. Na eni strani mora biti sodišče subjektivno nepristransko, noben njegov član torej ne sme biti pristranski in ne sme imeti osebnih predsodkov, pri čemer se osebna nepristranskost domneva, dokler se ne dokaže nasprotno. Na drugi strani mora biti sodišče objektivno nepristransko, ponujati mora primerno jamstvo, da se v zvezi s tem izključi vsak upravičen dvom (glej v tem smislu zlasti sodbe Evropskega sodišče za človekove pravice z dne 24. februarja 1993 v zadevi Fey proti Avstriji, serija A, št. 255-A, str. 12, točka 28; z dne 25. februarja 1997 v zadevi Findlay proti Združenemu kraljestvu, *Recueil des arrêts et décisions* 1997-I, str. 281, točka 73, in z dne 4. oktobra 2007 v zadevi Forum Maritime S.A. proti Romuniji, št. 63610/00 in 38692/05, še neobjavljena v *Recueil des arrêts et décisions*).

55 Na eni strani je torej treba poudariti, da v obravnavani zadevi družbi Chronopost in La Poste ne uveljavljata osebne pristranskosti članov Sodišča prve stopnje.

56 Na drugi strani okoliščina, da isti sodnik sodeluje v dveh sestavah, ki sta zaporedoma obravnavali in odločali o isti zadevi, sama po sebi, če ne obstaja noben drug objektivni dokaz, ne more povzročati dvoma o nepristranskosti sodišča.

57 V zvezi s tem se ne zdi, da bi bilo treba – ali je mogoče – vrnitev zadeve v novo odločanje sestavi, ki je popolnoma drugačna od sestave, ki je zadevo najprej obravnavala in o njej odločala, v okviru prava Skupnosti šteti za splošno obveznost.

58 Evropsko sodišče za človekove pravice je poleg tega navedlo, da se ne sme določiti splošno načelo, ki izhaja iz dolžnosti nepristranskosti, in sicer da je sodišče, ko razveljavi upravno ali sodno odločbo, zavezano zadevo vrniti v novo odločanje drugemu sodnemu organu ali drugače sestavljenemu delu tega organa (glej zlasti sodbi z dne 16. julija 1971 v zadevi ESČP Ringeisen proti Autriche, izdaja A, št. 13, točka 97, in z dne 26. septembra 1995 v zadevi Diennet proti Franciji, izdaja A, št. 325-A, točka 37).

59 Poleg tega je treba opozoriti, da na podlagi člena 27(3) EKČP, kadar je zadeva predložena velikemu senatu Evropskega sodišča za človekove pravice v zvezi s ponovno obravnavo sodbe določenega senata, ne sme noben sodnik iz senata, ki je izrekel sodbo, sodelovati v velikem senatu, razen predsednika senata in sodnika, ki je sodeloval v imenu zadevne države. ESČP tako priznava, da sodniki, ki so zadevo najprej obravnavali in o njej odločali v drugi sestavi, lahko isto zadevo ponovno obravnavajo in da se ta okoliščina sama po sebi ne zdi nezdružljiva z zahtevami do poštenega sojenja.

60 V teh okoliščinah v obravnavani zadevi ni dokazano, da je bila sestava, ki je izdala izpodbijano sodbo, nezakonita zgolj zato, ker je bil prisoten član Sodišča prve stopnje, ki je že sodeloval v sestavi, ki je pred tem obravnavala zadevo in o njej odločala.

61 Prvi tožbeni razlog je treba torej zavrniti.

Drugi pritožbeni razlog: kršitev postopka, ker je Sodišče prve stopnje vsebinsko odločilo o nedopustnem tožbenem razlogu

Trditve strank

62 Družba La Poste v prvem delu pritožbenega razloga zatrjuje, da Sodišče prve stopnje ni odločalo o ugovoru nedopustnosti, ki ga je uveljavljala zoper tožbeni razlog združenja UFEX in drugih v zvezi s tem, da je bil prenos službe Postadex državna pomoč, tožbeni razlog, ki v postopku, v katerem je bila razglašena zgoraj navedena sodba Ufex in drugi proti Komisiji, ni bil naveden in ki naj bi bil torej nov tožbeni razlog v postopku, v katerem je bila razglašena izpodbijana sodba. V drugem delu pritožbenega razloga zatrjuje, da je Sodišče s tem, da je odločalo o tem novem tožbenem razlogu, kršilo določbe člena 48(2) svojega poslovnika.

63 Združenje UFEX in drugi ugovarja dopustnosti prvega dela tega pritožbenega razloga, ker naj bi temeljil na nejasnih, nasprotujočih si trditvah in naj ne bi navedel, katera določba Poslovnika Sodišča prve stopnje je bila kršena.

64 Nadalje, ta del pritožbenega razloga naj ne bi bil utemeljen, ker Sodišče prve stopnje ni bilo zavezano obravnavati ugovora, ki sam po sebi ni bil dopusten, ker ga je navedla le intervenientka. Poleg tega družba La Poste s tem, da zatrjuje, da je Sodišče prve stopnje ta pritožbeni razlog opredelilo drugače, ko ga je obravnavalo v okviru tožbenega razloga v zvezi z očitno napako pri presoji, priznava, da je navedeni tožbeni razlog ustrezno uveljavljen in torej ni bil nov. Ker je Sodišče prve stopnje lahko formalno drugače opredelilo trditev iz tožbe, drugi del pritožbenega razloga ne more biti utemeljen.

65 Družba La Poste v repliki izpodbija nedopustnost, očitano prvemu delu njenega drugega tožbenega razloga. Trdi, da je ta jasen. Čeprav bi bil ugovor nedopustnosti, ki ga je uveljavljala pred Sodiščem prve stopnje, nedopusten, bi slednje moralo to izrecno ugotoviti. Nadalje naj bi bila sodna praksa Sodišča v zvezi z nedopustnostjo

tožbenih razlogov, ki jih uveljavlja intervenient, bolj različna, kot to navajajo združenje UFEX in drugi, in naj ne bi izključevala preizkusa teh tožbenih razlogov v posameznih primerih. Tožbeni razlog v obravnavani zadevi naj bi bil dopusten, ker družba La Poste meni, najprej, da njeni tožbeni razlogi zasledujejo enake cilje kot tožbeni razlogi Komisije, nadalje, da so združenje UFEX in drugi tožbeni razlog uveljavljali šele po intervenciji in, nazadnje, da je imela družba La Poste, ki je bila obtožena kršitve pravil v zvezi z državnimi pomočmi, interes uveljavljati tožbeni razlog, ki ga je Komisija opustila.

66 Združenje UFEX in drugi so v dupliki ponovno navedli, da tožbeni razlog, ki ga je uveljavljala intervenientka, ni dopusten in da vprašanje, ali gre za nov tožbeni razlog, ni bilo vprašanje javnega reda.

Presoja Sodišča

– Prvi del drugega pritožbenega razloga

67 Intervenientka ne more uveljavljati ugovora nedopustnosti tožbe, ki ni bil naveden v predlogih tožene stranke (glej sodbe z dne 24. marca 1993 v zadevi CIRFS in drugi proti Komisiji, C-313/90, Recueil, str. I-1125, točki 21 in 22; z dne 15. junija 1993 v zadevi Matra proti Komisiji, C-225/91, Recueil, str. I-3203, točki 11 in 12, in z dne 19. marca 2002 v zadevi Komisija proti Irski, C-13/00, Recueil, str. I-2943, točka 5).

68 Ni dvoma, da je bila družba La Poste v postopku, v katerem je bila sprejeta izpodbijana sodba, intervenientka v podporo predlogov Komisije in da zadnjenavedena ni uveljavljala ugovora nedopustnosti, na katerega se je sklicevala družba La Poste pred Sodiščem prve stopnje, glede tega, da je bil tožbeni razlog združenja UFEX in drugih v zvezi s prenosom službe Postadex nov, ker ni bil naveden v postopku, v katerem je bila sprejeta zgoraj navedena sodba Ufex in drugi proti Komisiji.

69 Ugovor nedopustnosti, ki ga je tako uveljavljala družba La Poste in ki, kot poudarja generalna pravobranilka v točki 65 sklepnih predlogov, naj ne bi bil vprašanje javnega reda, je bil torej sam po sebi nedopusten. V teh okoliščinah, čeprav bi moralo Sodišče prve stopnje odgovoriti na ta tožbeni razlog, bi moralo tudi odločiti, da je nedopusten. Dejstvo, da je opustilo odločanje o tem, nima posledic za pravice družbe La Poste, ki se ne more upravičeno sklicevati na to opustitev pri izpodbijanju zakonitosti izpodbijane sodbe.

70 V teh okoliščinah, čeprav bi bil prvi del drugega pritožbenega razloga dopusten, bi bil v vsakem primeru neutemeljen. Zato ga je treba zavrniti.

– Drugi del drugega pritožbenega razloga

71 Opozoriti je treba, da v skladu s členom 48(2) Poslovnika Sodišča prve stopnje, ki se uporablja na podlagi člena 120 istega poslovnika, kadar Sodišče predloži sodbo v novo odločanje navedenemu Sodišču prve stopnje, navajanje novih razlogov med postopkom ni dovoljeno, razen če ti izhajajo iz pravnih in dejanskih okoliščin, ki so se pojavile med postopkom. Iz tega izhaja, da po tem, ko Sodišče predloži sodbo v novo odločanje, načeloma ni dopustno, da stranke navajajo tožbene razloge, ki niso bili navedeni v postopku, v katerem je bila izdana sodba Sodišča prve stopnje, ki jo je Sodišče razveljavilo.

72 Iz preizkusa tožbe, ki so jo združenje UFEX in drugi predložili Sodišču prve stopnje v postopku, v katerem je bila izdana zgoraj navedena sodba Ufex in drugi proti Komisiji, izhaja, da je predlog za razglasitev ničnosti temeljil na štirih tožbenih razlogih, ki jih je Sodišče prve stopnje analiziralo kot kršitev pravic do obrambe, nezadostno obrazložitev, nepravilno ugotovljeno dejansko stanje in očitno napaka v presoji ter napačno razlago pojma državna pomoč (zgoraj navedena sodba Ufex in drugi proti Komisiji, točka 37).

73 Združenje UFEX in drugi so v stališčih, predloženih po zgoraj navedeni sodbi Chronopost in drugi proti UFEX in drugim, zatrjevali tri zadnjenavedene tožbene razloge, ki jih je Sodišče prve stopnje v točki 49 izpodbijane sodbe analiziralo kot kršitev obveznosti obrazložitve, nepravilno ugotovitev dejanskega stanja in očitno napako v presoji ter napačno razlago pojma državna pomoč.

74 Iz preizkusa teh stališč ne izhaja, da so združenje UFEX in drugi nameravali navesti nov tožbeni razlog. Poleg tega ni sporno, da so bile te trditve, ki jih torej navajajo v zvezi s prenosom službe Postadex v utemeljitev tožbenega razloga, nepravilne ugotovitve dejanskega stanja in očitne napake v presoji, že navedene v okviru njihove tožbe, vložene v postopku, v katerem je bila sprejeta zgoraj navedena sodba Ufex in drugi proti Komisiji. Take razlage trditev ni mogoče opredeliti kot nov tožbeni razlog.

75 Dalje, kot utemeljeno navaja Sodišče prve stopnje v točki 51 izpodbijane sodbe, se tožbeni razlogi, s katerimi se uveljavlja nepravilna ugotovitev dejanskega stanja in očitna napaka v presoji, v obravnavani zadevi prekrivajo s tožbenim razlogom napačne uporabe pojma državna pomoč. V teh okoliščinah je Sodišče prve stopnje lahko utemeljeno drugače opredelilo trditev združenja UFEX in drugih v zvezi s prenosom služb Postadex kot trditev v utemeljitev tožbenega razloga napačne uporabe pojma državna pomoč (glej v zvezi z možnostjo drugačne opredelitve tožbenega razloga sodbo z dne 19. novembra 1998 v zadevi Parlament proti Gaspariju, C-316/97 P, Recueil, str. I-7597, točka 21).

76 Sodišče prve stopnje s tem, da je te trditve obravnavalo pri analizi tožbenega razloga napačne uporabe pojma državna pomoč, ni odločalo o novem tožbenem razlogu in zato ni kršilo določb člena 48(2) svojega poslovnika.

77 Drugi del pritožbenega razloga ni utemeljen in ga je treba zavrniti.

78 Drugi pritožbeni razlog je treba zato zavrniti v celoti.

Tretji pritožbeni razlog: napačna uporaba prava, ki jo je storilo Sodišče prve stopnje pri presoji obveznosti obrazložitve sporne odločbe v delu, ki se nanaša na logistično in komercialno podporo družbe La Poste družbi SFMI-Chronopost

79 Da bi preizkusili ta pritožbeni razlog, je treba pred navedbo trditev strank opozoriti na razloge, zaradi katerih je Sodišče prve stopnje ugotovilo, da je treba sporno odločbo razglasiti za nično zaradi nezadostne obrazložitve.

Razlogi Sodišča prve stopnje za razglasitev ničnosti

80 Sodišče prve stopnje je po tem, ko je v točkah od 63 do 71 izpodbijane sodbe opozorilo na zahteve Pogodbe ES, kot so opredeljene v sodni praksi, v zvezi z obrazložitvijo aktov institucij Skupnosti, začelo preizkus obrazložitve sporne odločbe s tem, da je v bistvu temeljilo na dveh vrstah dejavnikov, za katere meni, da so bili odločilni.

81 Prvič, Sodišče prve stopnje je ugotovilo, da je moralo preizkusiti, ali je Komisija spoštovala svojo obveznost obrazložitve ob upoštevanju načel iz točke 40 zgoraj navedene sodbe Chronopost in drugi proti Ufexu in drugim, kot so bila navedena v točki 15 obravnavane sodbe.

82 Sodišče prve stopnje je v točki 72 izpodbijane sodbe ugotovilo, da „[…] pomeni, da je treba zlasti preizkusiti, ali je [sporna] odločba zadostno obrazložena, na eni strani glede vprašanja, ali od družbe SFMI-Chronopost zahtevana protidajatev obsega, prvič, vse variabilne dodatne stroške, ki so nastali z zagotavljanjem logistične in

komercialne podpore, drugič, primeren prispevek k fiksnim stroškom zaradi uporabe poštnega omrežja in, tretjič, primerno nadomestilo za lastni kapital, če je uporabljen za konkurenčno dejavnost družbe SFMI-Chronopost, in na drugi strani glede vprašanja, ali obstajajo pokazatelji, da so bili zadevni dejavniki podcenjeni ali samovoljno določeni."

83 Sodišče prve stopnje je menilo, da sporna odločba glede nobene od teh točk ni bila dovolj podrobna.

84 Drugič, Sodišče prve stopnje je opozorilo na to, da se obseg obveznosti obrazložitve presoja glede na okoliščine posameznega primera, ki so v obravnavani zadevi take, da upravičujejo podrobnejšo obrazložitev.

85 Sodišče prve stopnje je v zvezi s tem v točki 97 izpodbijane sodbe ugotovilo, da „[o]koliščine, ki […] upravičujejo podrobnejšo obrazložitev, temeljijo, prvič, na tem, da gre za eno prvih odločitev, ki v okviru uporabe predpisov o državnih pomočeh obravnava celovito vprašanje izračunavanja stroškov matične družbe, dejavne na pridržanem trgu, ki svoji hčerinski družbi, nedejavni na pridržanem trgu, zagotavlja logistično in komercialno podporo. Drugič, umik prve odločbe z dne 10. marca 1992, s katerim je bila pritožba zavrnjena, bi moral po vložitvi ničnostne tožbe in zgoraj navedeni sodbi v zadevi SFEI in drugi Komisijo opozoriti, naj svoje ravnanje v spornih točkah posebej skrbno in natančno obrazloži. Nazadnje bi moralo tudi dejstvo, da so tožeče stranke v upravnem postopku predložile več ekonomskih študij, Komisijo napeljati na to, naj oblikuje skrbno obrazložitev in pri tem tudi odgovori na trditve tožečih strank, ki so podprte s temi ekonomskimi študijami."

Trditve strank

86 Družbi Chronopost in La Poste zatrjujeta, da zahteve podrobne obrazložitve sporne odločbe, ki jih je Sodišče prve stopnje navedlo za razglasitev njene ničnosti, presegajo, kar se zahteva za strog nadzor odločbe na področju, na katerem ima Komisija široko diskrecijsko pravico. Družba Chronopost dodaja, da Sodišče prve stopnje ob zlorabi pooblastil pod pretvezo nadzora obrazložitve opravlja nadzor nad očitnimi napakami v presoji ali celo nad primernostjo sporne odločbe, s tem da nadomesti svojo presojo s presojo Komisije.

87 Združenje UFEX in drugi zatrjujejo, da je treba ta pritožbeni razlog zavrniti, in trdijo, da sporna odločba ni bila dovolj obrazložena in da je bila omejena na splošno presojo, v kateri podrobne trditve tožbe niso bile obravnavane. Zatrjujejo, da trditev v zvezi z zlorabo pooblastil ni pomembna za odločbo Sodišča prve stopnje.

Presoja Sodišča

88 Opozoriti je treba, da mora biti v skladu z ustaljeno sodno prakso obrazložitev, predpisana s členom 190 Pogodbe ES (postal člen 253 ES), prilagojena naravi zadevnega pravnega akta in ugotovitve institucije Skupnosti, ki je akt izdala, izražene tako jasno in nedvoumno, da lahko zadevni razbere razloge za sprejeti ukrep in Sodišče opravlja funkcijo nadzora. Zahteva po obrazložitvi se presoja glede na okoliščine posameznega primera, zlasti glede na vsebino pravnega akta, vrsto navedenih razlogov in zanimanje, ki bi ga o ugotovitvah lahko imel naslovnik ali druge osebe, na katere se pravni akt neposredno in posamično nanaša. Ni potrebno, da so v obrazložitvi navedeni vsi dejanski ali pravno pomembni vidiki, saj se vprašanje, ali obrazložitev zadostuje zahtevam člena 190 Pogodbe, ne presoja zgolj na podlagi besedila, temveč tudi z vsebino ter celotnimi pravnimi predpisi z zadevnega področja (glej zlasti zgoraj navedeno sodbo v zadevi Komisija proti Sytraval in Brink's France, točka 63 in navedena

sodna praksa, in sodbo z dne 15. julija 2004 v zadevi Španija proti Komisiji, C-501/00, ZOdl., str. I-6717, točka 73).

89 Zlasti kadar gre za odločbo Komisije, ki zanika, da je ukrep, ki ga pritožnica očita, državna pomoč, mora Komisija pritožnici v vsakem primeru zadostno pojasniti razloge za to, da v pritožbi navedeni pravni in dejanski vidiki niso zadostovali za dokaz obstoja državne pomoči. Vendar se Komisiji ni treba opredeliti do stališč, ki so očitno postranska, brez pomena ali nedvomno manjšega pomena (zgoraj navedena sodba Komisija proti Sytraval in Brink's France, točka 64).

90 Opozoriti je treba tudi, da je zakonitost odločbe na področju državnih pomoči treba presoditi glede na podatke, ki jih je Komisija imela na voljo, ko jo je izdala (sodba z dne 11. septembra 2003 v zadevi Belgija proti Komisiji, C-197/99 P, Recueil, str. I-8461, točka 86 in navedena sodna praksa).

91 Utemeljenost dveh vrst zahtev, za katere Sodišče prve stopnje trdi, da jih je treba v obravnavani zadevi izpolniti, kot so navedene v točkah od 80 do 85 te sodbe, je treba presoditi ob upoštevanju teh ugotovitev.

92 Če domnevamo, najprej, da je Komisija v odgovoru na razloge za pritožbo združenja UFEX in drugih uporabila merila za presojo pojma „običajne tržne razmere", ki bi jih bilo mogoče napačno razumeti v primerjavi s tistimi, ki jih je Sodišče pozneje navedlo v zgoraj navedeni sodbi Ufex in drugi, bi lahko ta okoliščina vplivala na utemeljenost obrazložitve sporne odločbe, ne pa na to, ali je zadostna s postopkovnega vidika.

93 Dalje, analiza Sodišča prve stopnje v zvezi z zahtevo podrobnejše obrazložitve sporne odločbe ob upoštevanju okoliščin, v katerih je bila sprejeta, se ne zdi upoštevna.

94 Na eni strani, kot je poudarila generalna pravobranilka v točki 94 sklepnih predlogov, dejstvo, da je sporna odločba ena od prvih, ki obravnava zapleteno vprašanje, na področju državnih pomoči v zvezi z izračunom stroškov podpore, ki jo daje matična družba, ki posluje na pridržanem trgu, hčerinski družbi, ki ne deluje na takem trgu, samo po sebi ne utemeljuje obrazložitve, v kateri bi morale biti navedene podrobnosti glede izračuna teh stroškov, če je kot v obravnavani zadevi Komisija ocenila, da so bili razlogi pritožnic v zvezi s tem zmotni glede na načela, na katerih temeljijo. Če bi domnevali, da je ta način Komisije napačen, bi ta okoliščina lahko vplivala na utemeljenost sporne odločbe, ne pa na njeno zakonitost s postopkovnega vidika.

95 Na drugi strani, čeprav je Komisija sporno odločbo res sprejela po tem, ko je umaknila predhodno odločbo z dne 10. marca 1992, s katero je bil v zvezi s pritožbo združenja UFEX in drugih uveden postopek in ki je bila predmet tožbe za razglasitev ničnosti, navedena umaknitev ni zajemala nobene spremembe v zvezi z obsegom obveznosti obrazložitve, ki jo ima Komisija. Pojem državne pomoči namreč odgovarja objektivnemu stanju, ki se presoja na dan, ko Komisija sprejme odločbo (sodba z dne 22. junija 2006 v zadevi Belgija in Forum 187 proti Komisiji, C-182/03 in C-217/03, ZOdl., str. I-5479, točka 137). Razlogi, zaradi katerih je Komisija v predhodnih odločbah zadevno situacijo presodila drugače, torej ne smejo vplivati na presojo zakonitosti sporne odločbe.

96 Nazadnje zaradi potrebne soodvisnosti med razlogi, ki jih je navedla pritožnica, in obrazložitvijo odločbe Komisije ni mogoče zahtevati, da je Komisija zavezana zavrniti vsako trditev, navedeno v podporo tem razlogom. Zadostuje navedba dejstev in pravnih ugotovitev, ki so bistveni v strukturi odločbe (sodba z dne 11. januarja 2007 v zadevi Technische Glaswerke Ilmenau proti Komisiji, C-404/04 P, ZOdl., str. I-1, točka 30). V obravnavani zadevi, in če so dana pojasnila utemeljevala razloge, v zvezi s katerimi razlogi, ki jih je navedla pritožnica, niso šteli za upoštevne, niti število niti pomen ekonomskih študij, ki jih je predložila pritožnica v utemeljitev teh razlogov, ne morejo sami spremeniti obsega obveznosti obrazložitve, ki jo ima Komisija.

97 Dalje je treba opozoriti tudi na to, da je analiza vprašanja, ali je logistična in komercialna podpora družbe La Poste družbi SFMI-Chronopost državna pomoč, kot zatrjujejo združenje UFEX in drugi, del okvira, za katerega sta na datum izdaje sporne odločbe značilni dve vrsti dejavnikov.

98 Prvič, Sodišče je v točki 62 zgoraj navedene sodbe SFEI in drugi, kot je navedlo v točki 3 obravnavane sodbe, ugotovilo, da logistična in komercialna podpora, ki jo javno podjetje ponuja svojim zasebnopravnim hčerinskim družbam, ki izvajajo dejavnosti proste konkurence, lahko pomeni državno pomoč v smislu člena 92 Pogodbe, če je plačilo, prejeto kot protidajatev, nižje od tistega, ki bi se zahtevalo v običajnih tržnih razmerah.

99 Na drugi strani ni sporno, da je bil namen pritožbe, ki so jo vložili združenje UFEX in drugi pri Komisiji, v bistvu utemeljiti nezadostno plačilo logistične in komercialne podpore na podlagi teh ugotovitev (naslov I, E, sporne odločbe).

100 Združenje UFEX in drugi so zatrjevali zlasti, da bi moralo biti plačilo logistične podpore izračunano na podlagi cene, ki bi jo podjetje, ki deluje v običajnih tržnih razmerah, zahtevalo za zadevne storitve, ne da bi se upoštevali „lestvični donosi“, do katerih je bila upravičena družba La Poste zaradi svojega monopola in ki so bili po mnenju pritožnice ravno razlog za izkrivljanje konkurence.

101 Sodišče prve stopnje pri ugotavljanju, ali je bil odgovor na očitke združenja UFEX in drugih nezadosten, v točkah od 75 do 95 izpodbijane sodbe ugotovilo, da so podatki, ki jih je podala Komisija, preveč splošni in nenatančni.

102 Kot je poudarila generalna pravobranilka v točki 97 sklepnih predlogov, je bilo Sodišče prve stopnje kritično zlasti v zvezi s pomanjkanjem natančnosti glede uporabljenih gospodarskih in računovodskih pojmov, naravo stroškov, ki jih je Komisija

preverila, in elementi finančnih izračunov, ki jih je uporabila. Sodišče prve stopnje je ugotovilo, da ne more preveriti napak pri ugotovljenem dejanskem stanju in napak pri presoji, sporna odločba pa bi glede variabilnih stroškov morala vsebovati vsaj splošen povzetek analitičnih računovodskih izračunov v zvezi z opravljenimi storitvami.

103 Vendar je treba najprej ugotoviti, kot je poudarilo tudi Sodišče prve stopnje v točki 73 izpodbijane sodbe, da razlogi, iz katerih je Komisija zavrnila metodo za izračun stroškov teh storitev, ki so jo predlagali združenje UFEX in drugi, jasno izhajajo iz razlogov, navedenih v uvodnih izjavah od 49 do 56 sporne odločbe.

104 Podrobneje, Komisija pojasnjuje, zakaj so po njenem mnenju natančne ekonomske študije, ki so jih predložili združenje UFEX in drugi, temeljile na napačnem konceptu običajnih tržnih razmer, ki je bil bistveno napačen. Te so namreč opredeljevale to ceno kot ceno, ki bi jo moralo za te storitve primerljivo zasebno podjetje plačati nepovezani družbi, medtem ko je treba upoštevati dejstvo, da je transakcija potekala med dvema podjetjema v isti skupini in da v teh okoliščinah ni mogoče prezreti strateške nagibe in sinergije, ki izhajajo iz dejstva, da sta družbi La Poste in SFMI-Chronopost pripadali isti skupini.

105 V teh okoliščinah, kot je generalna pravobranilka poudarila v točki 106 sklepnih predlogov, bi bil natančen odgovor na vse domneve in izračune, na katerih temeljijo te študije v zvezi s celotnimi zneski domnevne državne pomoči, povsem nepomemben. Komisiji torej ni mogoče očitati, da ni podala takega odgovora.

106 Drugič, ugotoviti je treba, da Sodišče prve stopnje ni podrobneje navedlo, kateri vidiki pritožbe, ki so jo vložili združenje UFEX in drugi, naj bi bili po njegovem mnenju v sporni odločbi obravnavani neustrezno.

107 Tretjič, ugotoviti je tudi treba, da Sodišče prve stopnje ne utemeljuje, v čem v sporni odločbi ni bilo navedenih razlogov, zaradi katerih dejstva in pravna podlaga, ki jih je navedlo združenje UFEX in drugi, Komisiji niso omogočala, da bi ugotovila obstoj državne pomoči. Obrazložitev, ki je bila podana in ki je navedena v točki 4 obravnavane sodbe, v bistvu jasno in nedvoumno izraža utemeljevanje Komisije in omogoča njegov sodni nadzor.

108 V zvezi z gospodarskimi in računovodskimi pojmi, ki jih je uporabila Komisija, z naravo preverjenih stroškov in z elementi finančnih izračunov ni mogoče zanikati, da izhajajo iz zapletenih tehničnih presoj. Ker iz sporne odločbe jasno izhaja utemeljevanje Komisije, ki bi omogočilo poznejše izpodbijanje utemeljenosti pri pristojnem sodišču, bi bilo čezmerno zahtevati podrobno obrazložitev za vsako tehnično izbiro ali vsakega od dejavnikov, ki je podlaga za utemeljevanje (glej po analogiji v zvezi s splošnimi akti zlasti sodbo z dne 12. julija 2005 v združenih zadevah Alliance for Natural Health in drugi, C-154/04 in C-155/04, ZOdl., str. I-6451, točka 134).

109 Poleg tega je treba ugotoviti, da za zagotovitev spoštovanja poslovne skrivnosti, ki zavezuje Komisijo na podlagi člena 214 Pogodbe ES (postal člen 287 ES), določenih podatkov, ki se nanašajo zlasti na cene storitev, ne bi bilo mogoče posredovati v aktu, kot je ta v postopku v glavni stvari. Neizčrpnost podatkov v takem aktu vendarle ne bi omogočila, da bi se njena obrazložitev opredelila za nezadostno, niti ne bi onemogočala izvedbe poznejšega sodnega nadzora.

110 Nazadnje, medtem ko so združenje UFEX in drugi pred Sodiščem prve stopnje tako podali različne trditve, zaradi katerih je so postali vprašljivi podatki, na katere se je nanašala Komisija, da bi izpodbijali utemeljenost takih izbir in zlasti njihovo ujemanje z merili, ki jih je Sodišče uporabilo v zgoraj navedeni zadevi Chronopost in drugi proti UFEX in drugim, ki omogočajo opredelitev običajnih tržnih razmer v obravnavani zadevi, mora Komisija pred Sodiščem prve stopnje utemeljiti sporno preiskavo.

111 Nasprotno, okoliščina, da se vsi podatki ne nahajajo v glavnem delu odločbe, ne omogoča, da bi vnaprej ugotovili, ali je bila odločba nezadostno obrazložena, zlasti če so bile te trditve navedene ali podane v sodnem postopku po sprejetju zgoraj navedene sodbe Chronopost in drugi proti Ufex in drugim.

112 Sodišče prve stopnje zato ni moglo, ne da bi napačno uporabilo pravo, ugotoviti, kot je to storilo v točki 95 izpodbijane sodbe, da ne more preizkusiti, ali so metode in posamezni koraki analize, ki jih je opravila Komisija, brez napak in v skladu s pravili, določenimi v navedeni sodbi, glede ugotavljanja (ne)obstoja državne pomoči.

113 Ob upoštevanju vseh navedenih ugotovitev na podlagi nobenega razloga, ki jih je podalo Sodišče prve stopnje, ni mogoče utemeljiti, da je bilo treba sporno odločbo razglasiti za nično zaradi neobrazloženosti. Pritožbeni razlog družb Chronopost in La Poste v zvezi s tem, da je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo pri presoji obveznosti obrazložitve, ki jo je imela Komisija, je treba zato sprejeti.

114 Izpodbijano sodbo je treba torej razveljaviti, ker zaradi kršitve te obveznosti določa razglasitev ničnosti sporne odločbe v delu, v katerem je ugotovljeno, da logistična in komercialna podpora družbe La Poste družbi SFMI-Chronopost ni državna pomoč.

Četrti pritožbeni razlog: napačna uporaba prava s strani Sodišča prve stopnje pri presoji pojma državna pomoč v zvezi s prenosom strank službe Postadex

Trditve strank

115 Družbi Chronopost in La Poste zatrjujeta, da je Sodišče prve stopnje napačno ugotovilo, da je to, da je država članica prenesla dejavnost v konkurenčni sektor, državna pomoč, ker naj bi bile stranke, ki naj bi pomenile neopredmeteno sredstvo, ki ga financira država, torej prenesene brez protidajatve.

116 Sodišče prve stopnje naj bi tako napačno uporabilo pravo, s tem da nasprotno, kot določa Sodišče v zgoraj navedeni sodbi Chronopost in drugi proti Ufex in drugim, ni upoštevalo posebnega položaja družbe La Poste, ki posluje na pridržanem trgu in ni primerljiva z zasebnimi podjetji. Prenosa služb Postadex ni mogoče umetno ločiti od prenosa dejavnosti na hčerinske družbe, ki ga je izvedla uprava, ki ga ni mogoče oceniti enako kot naložbo zasebne družbe v svojo hčerinsko družbo. Poleg tega je bil kapitalski vložek države v družbo Chronopost odplačen, kot je navedla Komisija, in država torej ni nikakor podpirala ustanovljene hčerinske družbe.

117 Nadalje, zadevnega prenosa dejavnosti na hčerinsko družbo – ki ga je Komisija želela v okviru liberalizacije sektorjev, ki so bili prej pod monopolom – ni mogoče primerjati z odnosi med družbami in obstoječimi hčerinskimi družbami. Med prenosom dejavnosti na hčerinsko družbo, ki je podoben delitvi, ni bilo mogoče govoriti o državni pomoči, ker še ni bilo upravičenca, in v nobenem primeru ni šlo nujno za prednost. Komisija je namreč upoštevala domnevno vrednost prenesenega neopredmetenega sredstva.

118 Nazadnje naj bi Sodišče že odločilo, da kapitalska transakcija v korist hčerinske družbe v javnem sektorju na splošno ne zajema nobene državne pomoči, ker ima

zasebni investitor enak delež pri transakciji, kar naj bi bil primer v obravnavani zadevi, ker je družba TAT, ki je imela 34 % kapitala družbe SFMI, v zadenjenavedeno vložila lastna sredstva.

119 Združenje UFEX in drugi menijo, da je šlo za brezplačen prenos služb Postadex družbi SFMI-Chronopost brez protidajatve, ki ni povezan z donosom na vložen lastniški kapital, v zvezi s katerim podatki, ki jih je navedla Komisija, niso upoštevni. Ugodnosti vložkov, ki jih je treba v skladu s pravom gospodarskih družb vedno ovrednotiti, bi resnično imela družba Chronopost s tem, da bi ji bila, kot novi družbi na trgu, ponujana konkurenčna ugodnost, ki bi jo pridobila zunaj običajnih tržnih razmer. Šlo naj bi za brezplačen prenos strank – ki uporabljajo te storitve – od družbe, ki ima monopol, na njeno hčerinsko družbo.

120 Za uporabo člena 92(1) Pogodbe ni pomembno, ali gre delitev, ker pojem državna pomoč ni opredeljen na podlagi razlogov ali metod, uporabljenih pri transakciji, ampak na podlagi njenih učinkov na trg in trgovino znotraj Skupnosti.

Presoja Sodišča

121 Najprej je treba opozoriti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso opredelitev „pomoči“ v smislu člena 92(1) Pogodbe zahteva, da so izpolnjeni vsi pogoji iz te določbe (glej sodbe z dne 21. marca 1990 v zadevi Belgija proti Komisiji, t. i. „Tubemeuse“, C-142/87, Recueil, str. I-959, točka 25; z dne 14. septembra 1994 v združenih zadevah Španija proti Komisiji, od C-278/92 do C-280/92, Recueil, str. I-4103, točka 20; z dne 16. maja 2002 v zadevi Francija proti Komisiji, C-482/99, Recueil, str. I-4397, točka 68, in z dne 24. julija 2003 v zadevi Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, Recueil, str. I-7747, točka 74).

122 Prvič, iti mora za intervencijo države ali za ukrep iz državnih sredstev. Drugič, ta intervencija mora biti taka, da lahko prizadene trgovino med državami članicami. Tretjič, njenemu upravičencu mora omogočati prednost. Četrtič, izkrivljati mora

konkurenco ali groziti, da jo bo izkrivljala (glej zlasti sodbo z dne 30. marca 2006 v zadevi Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, C-451/03, ZOdl., str. I-2941, točka 56).

123 Poleg tega iz ustaljene sodne prakse izhaja, da lahko dogovorjene prednosti izhajajo ne le iz pozitivnih dajatev, kot so subvencije, posojil ali udeležb v kapitalu podjetij, temveč prav tako iz ukrepov, ki v različnih oblikah zmanjšujejo stroške, ki običajno bremenijo proračun podjetja, in so zato, ne da bi bili subvencije v pravem pomenu besede, iste narave in imajo enake učinke. V okviru posrednih koristi, ki učinkujejo enako kot subvencije, je treba izpostaviti zlasti zagotavljanje blaga in storitev pod ugodnejšimi pogoji (glej v tem smislu zlasti sodbo z dne 20. novembra 2003 v zadevi GEMO, C-126/01, Recueil, str. I-13769, točki 28 in 29).

124 Sodišče prve stopnje je pri tem, ko je v točkah 165 in 167 izpodbijane sodbe ugotovilo, da je prenos služb Postadex – torej državnih storitev s strani družba La Poste v korist družbe SFMI-Chroopost – državna pomoč, štelo, da je ta transakcija zajemala prenos strank, torej neopredmeteno sredstvo, ki je imelo gospodarsko vrednost, in da za prednost, ki jo je pridobila na podlagi tega, družba SFMI-Chronopost ni ponujala protidajatve v korist družbe La Poste.

125 Tako utemeljevanje dovoljuje, da bi se družba La Poste ločila od službe Postadex, ne da bi za to dobila protidajatev, kot če bi bila prenesena dejavnost privatizirana brez vsakega plačila.

126 Vendar taka analiza temelji na napačni premisi. Ni namreč sporno, da je družba La Poste tako transakcijo izvedla s prenosom dejavnosti na hčerinske družbe in da je prek holdinga, v katerem ima stoodstotni delež, pridobila 66 % kapitala v svoji hčerinski družbi Chronopost. Torej ni mogoče izključiti, da se v tem deležu vsaj delno upoštevajo vrednosti prenesenega opredmetenega in neopredmetenega sredstva in zlasti strank službe Postadex

127 Kot je generalna pravobranilka poudarila v točki 117 sklepnih predlogov, je družba La Poste ohranila gospodarsko vrednost dejavnosti, prenesenih na družbo Chronopost, v višini 66 % kapitala zadnjenavedene.

128 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da Sodišče prve stopnje ni moglo, ne da bi napačno uporabilo pravo, svoje analize utemeljiti s tem, da bi v celoti prezrlo pravne in ekonomske pogoje prenosa strank v okviru prenosa dejavnosti na hčerinske družbe, čeprav bi taki pogoji sami po sebi lahko povzročili protidajatev za prednost, pridobljeno s takim prenosom.

129 Poleg tega bi bilo tako opredelitev državne pomoči mogoče sprejeti le, če bi prenos strank službe Postadex izpolnjeval vse pogoje iz člena 92(1) Pogodbe, ki so navedeni v točki 122 obravnavane sodbe in ki so kumulativni (glej v tem smislu sodbo z dne 23. marca 2006 v zadevi Enirisorse, C-237/04, ZOdl., str. I-2843, točka 50).

130 Vendar ni zatrjevano, da so izpolnjeni vsi pogoji. V vsakem primeru, v zvezi z vprašanjem, ali je, kot izhaja iz četrtega pogoja, tak prenos izkrivljal konkurenco ali grozil, da jo bo izkrivljal, bi lahko bilo tako le, če bi zlasti prenos spreminjal strukturo zadevnega trga in vplival na položaj konkurenčnih podjetij, ki so že prisotna na trgu.

131 V zvezi s tem, kot poudarja generalna pravobranilka v točki 120 sklepnih predlogov, ker je dejavnost hitre dostave že opravljala družba La Poste pod imenom Postadex do dneva ustanovitve družbe SFMI-Chronopost, se ni zdelo, da bi prenos strank službe Postadex na družbo SFMI-Chronopost imel sam po sebi za učinek spremembo pogojev konkurence na trgu hitre pošte.

132 V teh okoliščinah je treba četrti pritožbeni razlog družb Chronopost in La Poste sprejeti in izpodbijano sodbo razveljaviti v delu, v katerem je bila sporna odločba razglašena za nično, ker je v njej ugotovljeno, da prenos službe Postadex ni državna pomoč.

133 Ob upoštevanju vseh navedenih ugotovitev je treba izpodbijano sodbo razveljaviti, na eni strani zato, ker je sporna odločba razglašena za nično v delu, v katerem je ugotovljeno, da niti logistična in komercialna podpora družbe La Poste njeni hčerinski družbi SFMI Chronopost niti prenos službe Postadex nista državna pomoč v korist družbe SFMI-Chronopost, in na drugi strani zato, ker so v njej naloženi stroški v skladu s tem.

Posledice razveljavitve izpodbijane sodbe

134 V skladu s členom 61, prvi odstavek, Statuta Sodišča lahko le-to ob razveljavitvi odločitve Sodišča prve stopnje samo dokončno odloči o zadevi, če stanje postopka to dovoljuje. Ker je v obravnavani zadevi tako, mora Sodišče, v okviru spora, ki je predložen, vsebinsko odločiti o predlogu za razglasitev ničnosti sporne odločbe, pri čemer upošteva dejstvo, da so stranke vsa merila za presojo njene zakonitosti lahko predložile ves čas postopka, ki je zajemal več faz.

Obseg spora

135 Najprej je treba spomniti, da je bila v izpodbijani sodbi sporna odločba razglašena za nično le v delu, v katerem je ugotovljeno, da niti logistična in komercialna podpora družbe La Poste njeni hčerinski družbi SFMI Chronopost niti prenos službe Postadex nista državna pomoč v korist družbe SFMI-Chronopost, medtem ko se je,

kot je navedeno v točki 4 obravnavane sodbe, člen 1 sporne odločbe nanašal na druge elemente, za katere je Komisija štela, da niso državna pomoč.

136 Sodišče prve stopnje je trditve združenja UFEX in drugih v zvezi z drugimi elementi zavrnilo bodisi v zgoraj navedeni sodbi Ufex in drugi proti Komisiji, kot je to navedeno v točki 180 izpodbijane sodbe, bodisi v točkah od 189 do 191 te sodbe.

137 Dalje, Sodišče prve stopnje je pri obravnavanju tožbenega razloga kršitve pojma državna pomoč v izpodbijani sodbi zavrnilo trditve združenja UFEX in drugih v utemeljitev tega tožbenega razloga, ki se na eni strani nanaša na uporabo t. i. metode „retropolacije“ in na drugi strani na uporabo blagovne znamke družbe La Poste.

138 V teh okoliščinah, in ker združenje UFEX in drugi, tožene stranke v obravnavani pritožbi, torej niso predložili nasprotnih ugotovitev, delna razveljavitev izpodbijane sodbe, ki jo je razglasilo Sodišče, ne sproža dvomov o tej sodbi v delu, v katerem je Sodišče prve stopnje te trditve zavrnilo.

139 Predmet spora, ki je ostal naslovljen na Sodišče po razveljavitvi, ki izhaja iz člena 132 obravnavane sodbe, je zato zdaj omejen na izpodbijanje sporne odločbe zgolj v delu, v katerem je ugotovljeno, da logistična in komercialna podpora družbe La Poste njeni hčerinski družbi SFMI Chronopost ni državna pomoč

140 V okviru omejitev tega predmeta mora Sodišče torej odločiti še o trditvah, navedenih v utemeljitev tožbenega razloga kršitve pojma državna pomoč, kot so pred Sodiščem prve stopnje to najedli združenje UFEX in drugi po izdaji zgoraj navedene sodbe Chronopost in drugi proti Ufex in drugim, in sicer o tem, da naj stroški, ki jih je imela družba La Poste, ne bi bili pokriti, da naj bi Komisija določene vidike podcenjevala

oziroma upoštevala samovoljno, da naj bi bile bilance v prilogi 4 k poročilu Deloitte napačne in interna stopnja donosa naložbe družbe La Poste nenavadno visoka.

Utemeljenost predloga za razglasitev ničnosti sporne odločbe

141 Najprej je treba poudariti, da ima pojem državna pomoč, kot je opredeljen v Pogodbi ES, pravni značaj in ga je treba razlagati na podlagi objektivnih dejavnikov. Zaradi tega mora sodišče Skupnosti načeloma in upoštevajoč konkretne dejavnike spora, o katerem odloča, ter tehničnost ali zapletenost presoje, ki jo je opravila Komisija, izvajati celoten nadzor glede vprašanja, ali ukrep spada na področje uporabe člena 92(1) Pogodbe ES (sodba z dne 16. maja 2000 v zadevi Francija proti Ladbroke Racing in Komisiji, C-83/98 P, Recueil, str. I-3271, točka 25).

142 Iz tega izhaja, da mora Sodišče preveriti, ali so dejstva, ki jih je navedla Komisija, materialno pravilna in ali so taka, da je mogoče ugotoviti, ali so izpolnjeni vsi pogoji iz točke 122 obravnavane zadeve, ki utemeljujejo opredelitev „pomoči“ v smislu člena 92(1) Pogodbe.

143 Ker gre za kompleksno gospodarsko oceno, je treba opozoriti tudi na to, da se mora v skladu z ustaljeno sodno prakso sodni nadzor akta Komisije, v zvezi s katerim je bila taka ocena potrebna, omejiti na preverjanje upoštevanja postopkovnih pravil in obrazložitve, resničnosti dejstev, na katerih temelji izpodbijana presoja, in očitne napake pri presoji dejstev ali prekoračitev pooblastil (glej v tem smislu sodbi z dne 29. februarja 1996 v zadevi Belgija proti Komisiji, C-56/93, Recueil, str. I-723, točka 11, in z dne 8. maja 2003 v združenih zadevah Italija in SIM 2 Multimedia proti Komisiji, C-328/99 in C-399/00, Recueil, str. I-4035, točka 39).

144 Poleg tega je treba, ker – kot je bilo navedeno v točki 94 te sodbe – pojem državna pomoč namreč odgovarja objektivnemu stanju, ki se presoja na dan, ko Komisija sprejme odločbo, pri zgoraj navedenem sodnem nadzoru upoštevati presojo, ki se opravi ta dan.

145 Trditve združenja UFEX in drugih je treba preučiti ob upoštevanju teh ugotovitev, pri čemer je namen teh trditev dokazati napačnost presoj, na podlagi katerih je Komisija ugotovila, da je plačilo logistične in komercialne podpore družbe La Poste zadostovalo in torej ni pomenilo državne pomoči v korist zadnjenavedene.

146 Podrobneje, združenje UFEX in drugi zatrjujejo, da je Komisija navedla zgolj to, da so bili celotni stroški, ki jih je imela družba La Poste, pokriti, ne da bi natančno navedla zajete številke ali opravljene izračune, in tudi to, da poročilo Deloitte, na katerega se opira, dokazuje njeno nesposobnost, da utemelji svoje ugotovitve v zvezi z variabilnimi stroški, ker družba La Poste pred letom 1992 ni imela analitičnega računovodstva.

147 V zvezi s tem, in kot je že Sodišče prve stopnje navedlo v točkah od 134 do 136 izpodbijane sodbe, glede uporabe t. i. metode retropolacije ni sporno, da je imela družba La Poste – do takrat sestavni del francoske državne uprave – analitično računovodstvo šele od leta 1992, zaradi česar je bilo zaradi njegovega neobstoja za prejšnja obdobja nemogoče natančno izračunati stroške storitev, ki jih je družba La Poste opravila za družbo SFMI-Chronopost.

148 Poleg tega, ker – kot je Sodišče navedlo v točki 38 sodbe Chronopost in drugi – položaja družbe La Poste ni mogoče primerjati s položajem zasebne skupine podjetij brez monopolnega položaja, je treba nujne hipotetične običajne tržne razmere ugotoviti z razpoložljivimi objektivnimi in dokazljivimi dejavniki.

149 V teh okoliščinah se Komisiji ne bi smelo na prvi pogled očitati, da je sporno odločbo utemeljila le na podatkih, ki so bili torej na voljo, ki so izhajali predvsem iz poročila Deloitte, ki jih je predložila francoska vlada in na podlagi katerih je bilo mogoče rekonstruirati stroške, ki jih je imela družba La Poste. Uporabo teh podatkov bi bilo mogoče grajati le, če bi bilo dokazano, da temeljijo na očitno napačnih ugotovitvah.

150 Vendar na podlagi preučitve Sodišču predloženih dokumentov iz spisa ni mogoče priti do te ugotovitve.

151 Prvič, ni bilo razloga, da bi Komisija sprožila dvom o verodostojnosti teh podatkov, ki jih je dobila na podlagi analitičnih izračunov družbe La Poste od leta 1992 in ki so jih, kar ni sporno, potrdili revizorji in državni revizor. Okoliščina, da naj bi francosko računsko sodišče v poročilu iz leta 2003 opozorilo na „slabost“ določenih elementov teh izračunov, ne more utemeljiti tega, da je bila presoja Komisije na dan sprejetja sporne odločbe očitno napačna.

152 Poleg tega je treba poudariti, da so združenje UFEX in drugi pritožbi, ki so jo vložili pri Komisiji, priložili ekonomsko študijo svetovalne družbe Braxton in še drugo študijo te svetovalne družbe v utemeljitev tožbe, ki jo je leta 1993 vložilo pri Tribunal de commerce Paris (gospodarsko sodišče v Parizu). Iz navedb v sporni odločbi, ki niso bile izpodbijane, izhaja, da so združenje UFEX in drugi stališčem, ki so jih predložili Komisiji avgusta 1996, priložili novo ekonomsko študijo svetovalne družbe Bain & Company (v nadaljevanju: študija Bain), v kateri so bili po mnenju združenja UFEX in drugih navedeni natančnejši zneski, kot so zneski iz prejšnjih dveh študij svetovalne družbe Braxton.

153 Ne le, da to zaporedje študij kaže na težavnost presojanja dejanskih stroškov podpore, ki jo je ponujala družba La Poste družbi SFMI-Chronopost, ampak se na podlagi navedb v sporni odločbi, ki niso bile izpodbijane, zdi, da poročilo Deloitte analizira ugotovitve študije Bain in nanje odgovarja. V teh okoliščinah ni mogoče šteti, da so podatki, ki jih je Komisija uporabila po tem, ko je bilo to poročilo predloženo, in na

podlagi vseh v njem zajetih ugotovitev, določeni samovoljno, ampak ob upoštevanju podatkov, ki so bili takrat na voljo.

154 Drugič, združenje UFEX in drugi izpodbijajo metodo, uporabljeno v poročilu Deloitte in ki jo je nato Komisija uporabila pri določitvi stroškov, ki jih je imela družba La Poste v zvezi z dejavnostjo hitre pošte družbe SFMI-Chronopost, ker naj bi dejansko prezrla dejstvo, da so določeni fiksni stroški nastali neposredno zaradi same dejavnost hitre pošte. Vendar se tako grajanje upošteva le, če se domneva, da so dokazani stroški družbe La Poste, ki so nastali izrecno zaradi dejavnosti hitre pošte, kar združenje UFEX in drugi nikakor niso dokazali, saj so se – ker niso natančno navedli nobenih od teh stroškov – v zvezi s tem sklicevali le na dokumente, v katerih so bile zajete splošne navedbe, ki niso bile utemeljene drugače.

155 Nikakor se ni zdelo, da bi bila uporaba te metode – ki spada na področje široke diskrecije Komisije pri tehnični presoji, ki jo mora izvesti – rezultat očitne napake pri presoji, čeprav ni nujno nedosledno, da se kot v obravnavani zadevi del fiksnih stroškov pripiše eni ali drugi dejavnosti ob upoštevanju obsega različnih dejavnosti.

156 Tretjič, ni sporno, da – kot je bilo navedeno v točki 147 obravnavane sodbe – zaradi neobstoja analitičnega računovodstva družbe La Poste v obdobju od leta 1986 do leta 1992 ni bilo mogoče natančno izračunati stroškov storitev, opravljenih v korist družbe SFMI-Chronopost.

157 Ravno zato, da bi odpravili to pomanjkljivost, je bilo svetovalni družbi Deloitte Touche Tohmatsu zaupano, naj ponovno pregleda računovodske podatke, ki so na voljo, da bi lahko, kolikor je mogoče natančno, ocenila celotne stroške logistične in komercialne podpore družbi SFMI-Chronopost.

158 V teh okoliščinah se ne zdi očitno neprimerno, da so v teh ponovnih pregledih različne prilagoditve, pri čemer so razlogi zanje in njihov obseg obrazloženi v odgovoru Komisije z dne 27. maja 2005 na pisna vprašanja, ki jih je strankam postavilo Sodišče prve stopnje. Obstoj takih prilagoditev sam po sebi ne omogoča, da bi ugotovili nedoslednost podatkov, ki jih je Komisija uporabila na podlagi te študije.

159 Četrtič, Komisija je, kot to izhaja iz sporne odločbe, v zvezi z vprašanjem, ali je bilo ravnanje družbe La Poste kot delničarja družbe SFMI-Chronopost tržno utemeljeno ob upoštevanju načela tržno usmerjenega investitorja in se za njim torej niso skrivale subvencije, ki bi lahko pomenile državne pomoči, preverila, ali je interna stopnja donosnosti – TRI – investicij družbe La Poste kot delničarja višja od celotnih stroškov kapitala družbe SFMI-Chronopost, to je običajna stopnja donosnosti, ki bi jo pod enakimi pogoji zahteval zasebni investitor.

160 Ugotovljeno je in ni bilo izpodbijano, da je izračun, kakršen je naveden v sporni odločbi in je razviden iz razpredelnice 1 iz odgovora Komisije z dne 27. maja 2005 – torej ne da bi bila upoštevana pomoč, ki naj bi jo pomenil dostop do mreže in temeljni tržnih elementi družbe La Poste (prav možnost) – privedel do ugotovitve, da je interna stopnja donosnosti zelo presegla strošek kapitala. Združenje UFEX in drugi v zvezi z interno stopnjo donosnosti, izračunano ob upoštevanju pomoči, ki naj bi jo pomenili dostop do mreže in temeljni tržni elementi družbe La Poste (druga možnost), zatrjujejo, da naj bi bili v razpredelnici 2 navedenega odgovora napačni izračuni.

161 Vendar je treba ugotoviti, da trditev združenja UFEX in drugih, v kateri ni bila vprašljiva ugotovitev iz prve možnosti, ne more imeti učinkov. Na eni strani iz sporne odločbe namreč izhaja, da se je Komisija na drugo možnost sklicevala le na podlagi podatkov, ki so jih predložili združenje UFEX in drugi, katerih vsebino je izpodbijala, in to zgolj v podporo izsledkov iz prve možnosti.

162 Na drugi strani ti podatki zajemajo zneske, ki po mnenju združenja UFEX in drugih pomenijo pomoč, ki naj bi jo pomenili posebni pogoji za dostop do okenc družbe La

Poste, čeprav niti združenje UFEX in drugi niti študija Bain, kot je navedeno v sporni odločbi, ne pojasnjujejo, kako je bila izračunana. V teh okoliščinah zadevna trditev ne omogoča ugotovitve, da je presoja Komisije glede ustreznega plačila za kapitalske investicije v zvezi s konkurenčno dejavnostjo očitno napačna.

163 Nazadnje je treba opozoriti, da je bil namen opredelitve interne stopnje donosnosti v obravnavani zadevi le preveriti, ali je bilo ravnanje družbe La Poste kot delničarja družbe SFMI Chronopost tržno utemeljeno ob upoštevanju načela tržno usmerjenega investitorja. Ob upoštevanju tega cilja je Komisija štela za pomembno, ali je interna stopnja donosnosti višja od običajne stopnje donosnosti, ki bi jo pod enakimi pogoji zahteval zasebni investitor. To, ali je ta presežek bolj ali manj pomemben, ne vpliva na vprašanje, ali so finančne transakcije, ki so bile izvedene med družbo La Poste in njeno hčerinsko družbo, zajemale kak element pomoči. Trditev združenja UFEX in drugih v zvezi z nenavadno visoko interno stopnjo donosa je treba v obravnavani zadevi zato zavrniti.

164 Ob upoštevanju vseh navedenih ugotovitev tožbeni razlog v zvezi s kršitvijo pojma državna pomoč ni utemeljen in zato je treba tožbo združenja UFEX in drugih za razglasitev ničnosti sporne odločbe zavrniti.

Stroški

165 V skladu s členom 122, prvi odstavek, Poslovnika, če pritožba ni utemeljena oziroma če ni utemeljena in če Sodišče samo dokončno odloči v sporu, odloči tudi o stroških. V skladu s členom 69(2) istega poslovnika, ki se na podlagi člena 118 le-tega uporablja za postopek s pritožbo, se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Vendar člen 69(3), prvi pododstavek, istega poslovnika določa, da lahko Sodišče v izjemnih okoliščinah odloči, da vsaka stranka nosi svoje stroške. Člen 69(4), prvi pododstavek, tega poslovnika določa, da države članice, ki se kot intervenientke udeležijo postopka, nosijo svoje stroške.

166 Ob upoštevanju dejanskega stanja v obravnavani zadevi je treba vsaki od strank ter Francoski republiki naložiti svoje stroške.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

1. **Sodba Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 7. junija 2006 v zadevi UFEX in drugi proti Komisiji (T-613/97) se razveljavi na eni strani v delu, v katerem je Odločba Komisije 98/365/ES z dne 1. oktobra 1997 v zvezi z domnevno državno pomočjo Francoske republike družbi SFMI-Chronopost razglašena za nično, ker je v njej ugotovljeno, da niti logistična in komercialna podpora družbe La Poste njeni hčerinski družbi, in sicer družbi SFM-Chronopost, niti prenos službe Postadex nista državna pomoč v korist družbe SFMI-Chronopost, in na drugi strani v delu, v katerem so naloženi stroški.**

2. **Tožba pod opravilno številko T-613/97, vložena pri Sodišču prve stopnje Evropskih skupnosti, se zavrne.**

3. **Vse stranke, vključno s Francosko republiko, nosijo svoje stroške.**

Podpisi